

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΙΟΥ Α.Α.Ε. ΟΤΑ



ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

ΕΠΑΛΘ 2014-2020 – Προτεραιότητα 4:

«Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής
συννοχής»

ΤΑΠΤοΚ – CLLD με τίτλο

«ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ Ν. ΧΙΟΥ»



ΧΙΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

Περιεχόμενα

1. ΕΠΑΛΘ 2014-2020 – Προτεραιότητα 4: «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής» - ΤΑΠΤοΚ - CLLD	3
2. Το Τοπικό Πρόγραμμα CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου	4
3. Δημόσιες επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών.....	6
4. Γενικοί και ειδικοί όροι επιλεξιμότητας.....	9
5. Εύλογο κόστος.....	11
6. Απαιτούμενα δικαιολογητικά	12
7. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης.....	18
8. Διευκρινήσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στην πράξη	19

1. ΕΠΑΛΘ 2014-2020 – Προτεραιότητα 4: «Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής» - ΤΑΠΤοΚ - CLLD

Το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014 – 2020** (ΕΠΑΛΘ 2014 – 2020), αξιοποιώντας τους πόρους του **Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ)** και στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης, στοχεύει στη βιώσιμη ανάπτυξη περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας. Ένα μέσο επίτευξης του στόχου αυτού, είναι η υλοποίηση **ολοκληρωμένων πολυταμειακών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης** υπό την ευθύνη **τοπικών φορέων**, (Άρθρο 32 του Καν. ΕΕ 1303/2013) σε συνέργεια με άλλα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), οι οποίες κυμαίνονται από επικεντρωμένες στην αλιεία έως και ευρύτερες στρατηγικές που απευθύνονται στη διαφοροποίηση των αλιευτικών περιοχών.

Προβλέπεται να υλοποιηθούν παρεμβάσεις που ομαδοποιούνται υπό τους ακόλουθους **αναπτυξιακούς στόχους**:

- Προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης, της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της στήριξης της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού στις παράκτιες και τις εσωτερικές κοινότητες που εξαρτώνται από την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια.
- Διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο της αλιείας και σε άλλους τομείς της θαλάσσιας οικονομίας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, με την εφαρμογή της **Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ - CLLD)**, το ΕΤΘΑ δύναται να χρηματοδοτήσει Δημόσιες επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών, επιλεγμένων περιοχών παρέμβασης.

Δύναται να υποβληθούν προτάσεις/δράσεις οι οποίες συμβάλλουν με άμεσο ή έμμεσο τρόπο στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της αξιοποίησης των περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και της προώθησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το ΕΤΘΑ, ενδεικτικά, δύναται να χρηματοδοτήσει:

- Υποδομές που μεγιστοποιούν τη συμμετοχή αλιείας / υδατοκαλλιέργειας στην βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, εφόσον μπορεί να τεκμηριωθεί η διαχείρισή τους σε τοπικό επίπεδο.
- Υποδομές για την ενθάρρυνση της τουριστικής δραστηριότητας (θαλάσσια πάρκα, καταδυτικά κέντρα, παρατηρητήρια θαλάσσιου περιβάλλοντος, υποδομές μικρής κλίμακας για την ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους, αξιοθέατων και μνημείων της φύσης ή του πολιτισμού κ.α.).
- Υποδομές και Υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αλιευτικές περιοχές (αποκατάσταση κτιρίων για κοινωφελή χρήση, βελτίωση και ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων, δημιουργία χώρων πρασίνου κ.α.).

2. Το Τοπικό Πρόγραμμα CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου

2.1. Θεματικές κατευθύνσεις και στόχοι του Τοπικού Προγράμματος

Το Τοπικό Πρόγραμμα (Τ.Π.) CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου υλοποιείται στο νομό Χίου, σε συγκεκριμένες Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες, όπως αυτές παρουσιάζονται στην ενότητα 2.2.

Για την εφαρμογή της στρατηγικής του Τ.Π. CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου και ιδιαίτερα του Μέτρου 4.2 του ΕΠΑΛΘ «Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών κοινοτήτων (CLLD / ΤΑΠΤΟΚ)», η **Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης Χίου ΑΑΕ ΟΤΑ** έχει οριστεί ως **Ενδιάμεσος Φορέας (ΕΦ)** σύμφωνα με την υπ' αρ: 2890/01.08.2018 (ΦΕΚ 3516/2018) απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Με βάση τις ανάγκες, τη δυναμική, τις δυνατότητες και τις προοπτικές της περιοχής παρέμβασης η στρατηγική του τοπικού προγράμματος βασίζεται σε μια βασική θεματική κατεύθυνση και εξειδικεύεται σε δύο δευτερεύουσες.

Η βασική θεματική κατεύθυνση της στρατηγικής, όσο και οι δευτερεύουσες κατευθύνσεις του συνολικού Τοπικού Προγράμματος εξυπηρετούνται από το μέρος του σχεδιασμού που αφορά το ΕΤΘΑ.

Πιο συγκεκριμένα, διατηρείται ως βασική θεματική κατεύθυνση που αφορά το ΕΤΘΑ, η βασική θεματική κατεύθυνση του προγράμματος **«Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας»**. Η κατεύθυνση αυτή εμφανίζει τη μεγαλύτερη χρηματοδοτική βαρύτητα και στο μέρος του τοπικού προγράμματος που αφορά το ΕΤΘΑ, ενώ επιπρόσθετα παρουσιάζει αλληλεπιδράσεις και συμπληρωματικότητα με τις δυο επιπλέον δευτερεύουσες θεματικές κατευθύνσεις της τοπικής ανάπτυξης:

1. Διατήρηση - βελτίωση πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής
2. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Οι παραπάνω θεματικές κατευθύνσεις εξειδικεύονται στους παρακάτω Γενικούς Στόχους:

ΓΣ1. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στην περιοχή παρέμβασης και δημιουργία θέσεων απασχόλησης για τον τοπικό πληθυσμό

ΓΣ2. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας με μοχλό την προστιθέμενη αξία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος καθώς και των αγροδιατροφικών προϊόντων

ΓΣ3. Βελτίωση των όρων διαβίωσης του τοπικού πληθυσμού και μείωση της έντασης των κοινωνικών προβλημάτων

Κάθε ένας από τους παραπάνω Γενικούς Στόχους εξειδικεύεται περαιτέρω σε συγκεκριμένους και μετρήσιμους Ειδικούς Στόχους (ΕΣ) Ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης, ως εξής:

ΓΣ1. Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στην περιοχή παρέμβασης και δημιουργία θέσεων απασχόλησης για τον τοπικό πληθυσμό

- ✓ ΕΣ1.1: Βελτίωση του εισοδήματος των κατοίκων της περιοχής
- ✓ ΕΣ1.2: Συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο
- ✓ ΕΣ1.3: Μείωση της ανεργίας
- ✓ ΕΣ1.4: Ενθάρρυνση της διαφοροποίησης και της δημιουργίας καινοτόμων παρεμβάσεων σε όλο το φάσμα της παραγωγικής διαδικασίας

- ✓ ΕΣ1.5: Ίσες ευκαιρίες σε όλους τους κατοίκους
 - ✓ ΕΣ1.6: Ενθάρρυνση της εισόδου και της παραμονής των νέων και των γυναικών στην αγορά εργασίας
 - ✓ ΕΣ1.7: Τόνωση της εξωστρέφειας
- ΓΣ2. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας με μοχλό την προστιθέμενη αξία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος καθώς και των αγροδιατροφικών προϊόντων
- ✓ ΕΣ2.1: Αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της περιοχής
 - ✓ ΕΣ2.2: Ορθολογική αξιοποίηση φυσικών πόρων
 - ✓ ΕΣ2.3: Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος
 - ✓ ΕΣ2.8: Αύξηση της επισκεψιμότητας των περιοχών παρέμβασης
 - ✓ ΕΣ2.11: Συμβολή στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου
- ΓΣ3. Βελτίωση των όρων διαβίωσης του τοπικού πληθυσμού και μείωση της έντασης των κοινωνικών προβλημάτων
- ✓ ΕΣ3.1: Βελτίωση των τεχνικών υποδομών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού
 - ✓ ΕΣ3.2: Αναβάθμιση των υπηρεσιών στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής (πρόνοια, εκπαίδευση, πολιτισμός, αθλητισμός)
 - ✓ ΕΣ3.3: Συμπλήρωση των υποδομών στα μικρά αγροτικά κέντρα

Το Τ.Π. CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου περιλαμβάνει δράσεις που θα συμβάλουν στην επίτευξη των παραπάνω στόχων και στην βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης.

2.2. Περιοχή παρέμβασης

Η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου ουσιαστικά περιλαμβάνει παράκτιες περιοχές αλλά και περιοχές που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της αλιείας και αποτελείται από 19 Δημοτικές / Τοπικές κοινότητες (ΔΚ/ΤΚ), 17 από το Δήμο Χίου, μια από το Δήμο Ψαρών και μια από το Δήμο Οινουσσών.

Αναλυτικά η περιοχή παρέμβασης έχει ως εξής:

Περιφερειακή Ενότητα	Δήμος	Τοπική / Δημοτική Κοινότητα	Χαρακτηρισμός περιοχής*	Γεωγραφικός κωδικός Καλικράτη	LEADER ΕΠΑΛΘ 2014-2020	
					Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (στοιχεία 2011 – μόνιμος πληθυσμός)
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Χίος	Νησιωτική	57010101	22,62	26850
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Θυμιανά	Νησιωτική	57010201	7,72	2606
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Νεοχώρι	Νησιωτική	57010202	5,69	665
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Καλλιμασιά	Νησιωτική	57010401	7,14	1100
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Καταρράκτης	Νησιωτική	57010405	4,8	408
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Νένητα	Νησιωτική	57010409	9,37	924

ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Καρδάμυλλα	Νησιωτική	57010601	75,49	1643
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Πυργί	Νησιωτική	57010701	59,75	832
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Ελάτα	Νησιωτική	57010704	17,23	248
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Καλαμωτή	Νησιωτική	57010705	15,37	706
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Λιθί	Νησιωτική	57010706	15,41	398
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Μεστά	Νησιωτική	57010707	33,98	437
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Ολύμποι	Νησιωτική	57010708	31,78	376
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Βροντάδος	Νησιωτική	57010801	41,16	5332
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Καρυές	Νησιωτική	57010804	29,94	676
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Λαγκάδα	Νησιωτική	57010805	11,98	856
ΧΙΟΥ	ΧΙΟΥ	Συκιάδα	Νησιωτική	57010807	7,42	610
ΧΙΟΥ	ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ	Οινούσσες	Νησιωτική	5702	17,81	826
ΧΙΟΥ	ΨΑΡΩΝ	Ψαρά	Νησιωτική	5703	44,76	458
ΣΥΝΟΛΟ					459,42	45951

Οι προτεινόμενες πράξεις μπορούν να υλοποιηθούν μόνο στην προαναφερθείσα περιοχή παρέμβασης.

3. Δημόσιες επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών

Στο πλαίσιο του Τ.Π. CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου και του Μέτρου 4.2 του ΕΠΑΛΘ, η δράση «Δημόσιες επενδύσεις για την αειφόρο ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών» περιλαμβάνει τις εξής υποδράσεις:

Δράση 4.2.2.1 - Υποδομές που μεγιστοποιούν τη συμμετοχή αλιείας / υδατοκαλλιέργειας

Η δράση αφορά παρεμβάσεις αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού αλιευτικών καταφυγίων που χρήζουν επέμβασης, προκειμένου να καταστούν λειτουργικά για τους αλιείς της περιοχής.

Η Π.Ε Χίου διαθέτει έναν σημαντικό αριθμό επαγγελματιών αλιέων και έναν ακόμα μεγαλύτερο αριθμό ερασιτεχνών αλιέων. Ταυτόχρονα όπως προέκυψε από την ανάλυση των υφιστάμενων υποδομών αλιείας, διαθέτει αρκετά αλιευτικά καταφύγια, κάποια από τα οποία όμως, σύμφωνα και με τη διαβούλευση που έγινε με τους επαγγελματίες αλιείς, δεν εξυπηρετούν, καθώς δεν πληρούν τις προδιαγραφές που απαιτούνται.

Στόχος της δράσης είναι μέσα από ολοκληρωμένες παρεμβάσεις να εκσυγχρονιστούν πλήρως τουλάχιστον δύο αλιευτικά καταφύγια.

Ενδεικτικές παρεμβάσεις μπορεί να είναι:

- Αποκατάσταση λειτουργικών βαθών
- Αποκατάσταση υποσκαφής παλαιάς προβλήτας
- Φωτοσήμανση προβλήτας
- Προμήθεια και εγκατάσταση νέων πλωτών προβλητών
- Προμήθεια και εγκατάσταση κιβωτίων παροχής ρεύματος και νερού

- Αντικατάσταση φωτιστικών σωμάτων και δικτύων ηλεκτροφωτισμού
- Βελτίωση πρόσβασης σε αυτά
- Αποκατάσταση χερσαίας ζώνης

Το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει έως και το **100%** των επιλέξιμων δαπανών.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).

Στόχοι

Η δράση αυτή εξυπηρετεί άμεσα δύο (2) από τους τρεις (3) θεματικές κατευθύνσεις

- i. Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας
- ii. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Επίσης η δράση παρουσιάζει συνάφεια με τους εξής ειδικούς στόχους:

- Συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο
- Βελτίωση του εισοδήματος των κατοίκων της περιοχής
- Μείωση της ανεργίας
- Αύξηση της επισκεψιμότητας των περιοχών παρέμβασης.

Δικαιούχοι

- ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού και φορείς τους

Δράση 4.2.2.2 - Υποδομές για την ενθάρρυνση της τουριστικής δραστηριότητας

Η παρούσα δράση αφορά παρεμβάσεις, που έχουν στόχο την ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή παρέμβασης. Αφορά κυρίως έργα που σχετίζονται με τη βελτίωση των υποδομών στις πύλες εισόδου του νησιού και πρώτης υποδοχής των τουριστών και τη δημιουργία νέων υποδομών για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων.

Οι βασικές πύλες εισόδου της περιοχής παρέμβασης (κεντρικός λιμένας της Χίου, λιμένας Μεστών, λιμένας Ψαρών, λιμένας Οινουσσών και κρατικός αερολιμένας Χίου) παρουσιάζουν, σήμερα σοβαρές ελλείψεις, τόσο αναφορικά με τους χώρους υποδοχής των τουριστών, όσο και με τον εξοπλισμό που διαθέτουν. Επίσης είναι αναγκαίο να δημιουργηθούν νέες υποδομές, ώστε να στεγαστούν δραστηριότητες ελκυστικές για τους τουρίστες, καθώς και να προβληθούν τα ήδη υπάρχοντα αξιοθέατα, μνημεία κ.λπ.

Ενδεικτικές παρεμβάσεις μπορεί να είναι:

- Δημιουργία/εκσυγχρονισμός χώρων αναμονής
- Δημιουργία/εκσυγχρονισμός γραφείων πληροφόρησης τουριστών
- Τουριστικές πληροφορίες (σημάνσεις αξιοθέατων και μνημείων, προώθηση περιοχών, περιπατητικών διαδρομών κ.λπ.)
- Δημιουργία θαλάσσιων πάρκων
- Δραστηριότητες κατάδυσης και παρατήρησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει έως και το **100%** των επιλέξιμων δαπανών.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).

Στόχοι

Η δράση αυτή εξυπηρετεί άμεσα δύο από τις τρεις θεματικές κατευθύνσεις που έχουν τεθεί:

- i. Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας
- ii. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Επίσης η δράση παρουσιάζει συνάφεια με τους εξής ειδικούς στόχους:

- Αύξηση της επισκεψιμότητας των περιοχών παρέμβασης.
- Η προβολή προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών για την αύξηση του τουριστικού ρεύματος
- Συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο
- Βελτίωση του εισοδήματος των κατοίκων της περιοχής
- Συμβολή στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- Τόνωση της εξωστρέφειας
- Βελτίωση των τεχνικών υποδομών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού

Δικαιούχοι

- ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού και φορείς τους

Δράση 4.2.2.3 - Υποδομές και Υπηρεσίες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αλιευτικές περιοχές

Η παρούσα δράση αφορά παρεμβάσεις ολοκληρωμένης αναβάθμισης των επιλεγμένων παραλιακών μετώπων και οικισμών, τα οποία εκτιμάται ότι χρήζουν παρεμβάσεων με στόχο την ποιοτική και πολιτιστική αναβάθμιση των περιοχών αυτών.

Στόχος είναι να αναδειχθεί η φυσική ομορφιά τους, αφού τα έργα θα γίνουν με απόλυτο σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον. Επίσης είναι απαραίτητη η ενδυνάμωση της πολιτιστικής δραστηριότητας, έτσι ώστε τόσο οι ντόπιοι κάτοικοι, όσο και οι επισκέπτες του νησιού να απολαμβάνουν τη διαμονή τους και να έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν με διαφορετικό τρόπο τις συγκεκριμένες περιοχές.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω παρεμβάσεις:

- Αναβάθμιση δικτύων ηλεκτροφωτισμού
- Δημιουργία πεζόδρομων
- Σημεία φωτισμού (δημιουργία νέων και ενεργειακή αναβάθμιση υφισταμένων)
- Πλακοστρώσεις – επισκευή πλακοστρώσεων δρόμων – πλατειών

- Κοινωνοφελή – Πολιτιστικά κτίρια (βιβλιοθήκες, πολιτιστικά κέντρα, κ.λπ.)
- Βελτίωση βιολογικών καθαρισμών
- Αποκατάσταση διάβρωσης ακτών
- Δράσεις πολιτικής προστασίας κ.α.

Το μέγιστο ποσοστό ενίσχυσης μπορεί να ανέλθει έως και το **100%** των επιλέξιμων δαπανών.

Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) δεν είναι επιλέξιμος, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας για τον ΦΠΑ (άρθρο 69§3γ του Καν. 1303/2013).

Στόχοι

Η δράση αυτή εξυπηρετεί άμεσα δύο (2) από τις τρεις (3) θεματικές κατευθύνσεις:

- i. Διαφοροποίηση και ενδυνάμωση της τοπικής οικονομίας
- ii. Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και ποιότητας ζωής του τοπικού πληθυσμού

Επίσης η δράση παρουσιάζει συνάφεια με τους εξής ειδικούς στόχους:

- Αύξηση της επισκεψιμότητας των περιοχών παρέμβασης.
- Η προβολή προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών για την αύξηση του τουριστικού ρεύματος
- Ορθολογική αξιοποίηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- Προστασία φυσικού περιβάλλοντος
- Συγκράτηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο
- Βελτίωση του εισοδήματος των κατοίκων της περιοχής
- Βελτίωση των τεχνικών υποδομών για την εξυπηρέτηση του τοπικού πληθυσμού

Δικαιούχοι

- ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού και φορείς τους

4. Γενικοί και ειδικοί όροι επιλεξιμότητας

4.1. Γενικοί όροι επιλεξιμότητας

- Ως ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας των δαπανών ορίζεται η **01/01/2018**, εφόσον τηρούνται οι περιορισμοί που ορίζονται από το θεσμικό πλαίσιο περί μη περάτωσης του φυσικού αντικείμενου του έργου. Στις πράξεις όπου θα γίνει η χρήση της αναδρομικότητας της επιλεξιμότητας των δαπανών θα πραγματοποιηθούν όλοι οι προβλεπόμενοι έλεγχοι των δημοσίων έργων (προδημοπρασιακοί, προσυμβατικοί, έλεγχοι συμβάσεων κ.λπ.) κατά το στάδιο της ένταξης της πράξης. Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών των προτεινόμενων πράξεων ορίζεται η **31/12/2023**. Η ολοκλήρωση των προτεινόμενων πράξεων θα πρέπει να συντελεστεί έως την **30/06/2023**.
- Πράξεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή εκτελεστεί πλήρως δεν είναι επιλέξιμες, ανεξάρτητα εάν έχουν εκτελεστεί ή όχι οι σχετικές πληρωμές.

- Οι **κανόνες επιλεξιμότητας** των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην **με αρ. πρωτ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 (ΦΕΚ 5968/Β/31-12-2018)**, αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ 3521/Β/01.11.16) Υπουργικής Απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.07.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί Κανόνες Επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων» (ΥΑΕΚΕΔ).
- Σε περίπτωση που μια πράξη εξετάζεται στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου να επιβεβαιωθεί η μη κρατική ενίσχυση, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν είτε ότι η πρότασή τους δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα, είτε (στην περίπτωση που αποτελεί οικονομική δραστηριότητα) ότι η χρηματοδότηση του έργου δεν δίνει πλεονέκτημα στους δικαιούχους και δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές. Εφόσον τα παραπάνω δεν μπορούν να αποδειχθούν, τότε θα πρέπει να εξεταστεί η μικρή επίπτωση στις συναλλαγές. Βάση της ως άνω αναφερόμενης Ανακοίνωσης, ορισμένες δραστηριότητες έχουν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρεάζουν καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Ειδικότερα, όταν ο δικαιούχος παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, η δράση δεν έχει παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες διασυννοριακών επενδύσεων ή εγκατάστασης και υπάρχει το πολύ ένας αμελητέος αντίκτυπος στις αγορές και στους καταναλωτές σε γειτονικά κράτη - μέλη.
- Σε περίπτωση που το σύνολο ή μέρος της Πράξης χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) και για τον προσδιορισμό του ποσού/έντασης ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το έλλειμμα χρηματοδότησης που προσδιορίζεται μέσω χρηματοοικονομικής ανάλυσης, πρέπει κατά τη διάρκεια ζωής του έργου να προκύπτουν λειτουργικά έσοδα μεγαλύτερα ή ίσα από τις λειτουργικές δαπάνες.

4.2 Ειδικοί όροι επιλεξιμότητας

- Η πράξη μπορεί να υλοποιηθεί μόνο στην περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου όπως αυτή παρουσιάζεται στην Ενότητα 2.2.
- Η Πράξη πρέπει να εμπίπτει στην προτεραιότητα, το θεματικό στόχο, το μέτρο και τον ειδικό στόχο του Επιχειρησιακού Προγράμματος ΕΠΑΛΘ 2014 - 2020 καθώς και στις θεματικές κατευθύνσεις, τους στρατηγικούς και ειδικούς στόχους του Τ.Π. CLLD / LEADER Αλιείας Ν. Χίου όπως αναφέρονται στο εγκεκριμένο αναμορφωμένο Τοπικό Πρόγραμμα CLLD/LEADER Αλιείας Ν. Χίου και παρουσιάζονται στην Ενότητα 2.1.

Σχετικά Συνημμένα:

- 15. ΥΠΑΣΥΔ - ΥΑΕΚΕΔ 2014-2020_ΦΕΚ_Β_5968_31.12.18

5. Εύλογο κόστος

Η κοστολόγηση της προτεινόμενης πράξης πρέπει να είναι εύλογη. Αυτό σημαίνει ότι ο προτεινόμενος προϋπολογισμός αντιστοιχεί σε δαπάνες για τις οποίες υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν υπερβαίνουν τις τρέχουσες τιμές της αγοράς.

Ειδικότερα:

- I) Στις περιπτώσεις που **ο προϋπολογισμός προκύπτει από κανονιστικές πράξεις** (πχ υπουργικές αποφάσεις), και ο βαθμός ωριμότητας της πράξης το επιτρέπει (πχ σύνταξη τευχών δημοπράτησης), τόσο οι τιμές μονάδας όσο και ο συνολικός προϋπολογισμός των υποέργων/πράξης **θεωρείται ρεαλιστικός**.
- II) Σε άλλη περίπτωση για την εκτίμηση του προϋπολογισμού μπορούν να χρησιμοποιηθούν στοιχεία όπως:
 - II.i. **πραγματικό κόστος από παρεμφερείς πράξεις** που έχουν υλοποιηθεί, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς κατά το χρόνο αξιολόγησης της πρότασης.
 - II.ii. **μη δεσμευτικές προσφορές** (πχ τουλάχιστον δύο προσφορές από δύο ανεξάρτητους μεταξύ τους προμηθευτές) που υποβάλλονται από τον δικαιούχο.

6. Απαιτούμενα δικαιολογητικά

Το Τεχνικό Δελτίο Πράξης (ΤΔΠ), αποτελεί την πρόταση του Δικαιούχου και συμπληρώνεται αποκλειστικά στην ηλεκτρονική μορφή που διατίθεται στο ΟΠΣ ΕΣΠΑ.

Η υποβολή της πρότασης συνιστά και αίτηση χρηματοδότησης του δυνητικού δικαιούχου. Αναπόσπαστο στοιχείο της πρότασης αποτελούν τα δικαιολογητικά/έγγραφα, τα οποία συνοδεύουν το ΤΔΠ. Τα συνοδευτικά δικαιολογητικά/ έγγραφα, υποβάλλονται σε μορφή αρχείου τύπου pdf, ως συνημμένα στο ΤΔΠ. Σε περιπτώσεις εγγράφων, για τα οποία **δεν είναι τεχνικά εφικτή η ηλεκτρονική επισύναψη/υποβολή (π.χ. χάρτες, σχέδια, κλπ), ο δικαιούχος υποχρεούται να τα αποστείλει στον ΕΦ**, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην πρόσκληση.

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά/ έγγραφα για την υποβολή της πρότασης καθώς επίσης και με ποιο στάδιο αξιολόγησης συνδέονται.

	ΕΙΔΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΟΥ	ΣΤΑΔΙΟ ΑΞΙΟΛ/ΣΗΣ
Α. Στοιχεία για τον έλεγχο συμβατότητας της πρότασης		
1	Τεχνικό Δελτίο Πράξης – ΤΔΠ (Υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του ΟΠΣ ΕΣΠΑ). Στην πρόσκληση επισυνάπτεται Υπόδειγμα Τεχνικού Δελτίου Πράξης και οδηγίες συμπλήρωσης.	A, B1-B5
2	Κανονιστικό πλαισίου ορισμού φορέα λειτουργίας και συντήρησης της πράξης /Στοιχεία τεκμηρίωσης αρμοδιότητας δικαιούχου για την εκτέλεση της πράξης: <ul style="list-style-type: none">• Αντίγραφο καταστατικού του νομικού προσώπου και τροποποιήσεις αυτού ή κωδικοποιημένο καταστατικό που τεκμηριώνουν την αρμοδιότητα του δυνητικού δικαιούχου για την εκτέλεση της πράξης. Αφορά όλους τους δυνητικούς δικαιούχους πλην τους ΟΤΑ.• Κανονιστικές αποφάσεις σε περίπτωση που δεν προκύπτει από το καταστατικό η αρμοδιότητα του δυνητικού δικαιούχου για την εκτέλεση της πράξης.• Σχέδιο προγραμματικής σύμβασης για τυχόν μεταβίβαση της αρμοδιότητας υλοποίησης σε άλλο φορέα (σύμφωνα με το συνημμένο υπόδειγμα της πρόσκλησης) και αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων των συμβαλλομένων μερών για την έγκριση του σχεδίου της Προγραμματικής Σύμβασης και την υπογραφή της.	A
3	Απόφαση αρμοδίου οργάνου του δυνητικού δικαιούχου για την υποβολή της πρότασης.	A, B3

	Στην απόφαση θα πρέπει, επίσης, να αναφέρεται ποιος θα είναι φορέας που θα αναλάβει τη λειτουργία / συντήρηση της πράξης.	
B1. Στοιχεία σαφήνειας και πληρότητας πρότασης		
1	Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου (και σε ηλεκτρονική μορφή xls) Για τα Έργα που εκτελούνται με δημόσιες συμβάσεις θα πρέπει να προσκομισθούν εγκεκριμένα τεύχη δημοπράτησης της πράξης ή σχέδια τευχών δημοπράτησης.	B1 – B4
2	Αρχιτεκτονικά σχέδια: <ul style="list-style-type: none"> • Τοπογραφικό διάγραμμα και διάγραμμα κάλυψης (κλίμακα 1:200) υπογεγραμμένα από μηχανικό. • Σχέδια (όσα κατά περίπτωση απαιτούνται) υπογεγραμμένα από μηχανικό: κατόψεις, όψεις, τομές, από τα οποία πρέπει να προκύπτει η προσβασιμότητα ΑΜΕΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό παράρτημα της πρόσκλησης. <p>Στις περιπτώσεις που στο έργο περιλαμβάνεται η προμήθεια εξοπλισμού, στις κατόψεις θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται η διάταξη του εξοπλισμού στο χώρο.</p>	B1 – B4
3	Βεβαίωση έναρξης εργασιών (μη φυσικού προσώπου) από την ΑΑΔΕ, από την οποία να προκύπτει και το καθεστώς ΦΠΑ	B1
4	Δικαιολογητικά που αποδεικνύουν το εύλογο κόστος των δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ενημερωτικό οδηγό της πρόσκλησης (Ενότητα 5).	B1, B2
B.2 Στοιχεία τήρησης θεσμικού πλαισίου και ενσωμάτωσης οριζόντιων πολιτικών		
1	Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία <i>(για την εξέταση της έκθεσης συνυπολογίζονται η απεικόνιση της προσβασιμότητας ΑΜΕΑ στα σχέδια καθώς και οι προτεινόμενες δαπάνες για παρεμβάσεις προσβασιμότητας ΑΜΕΑ στον αναλυτικό προϋπολογισμό πράξης).</i> Οι κανόνες που πρέπει να τηρούνται για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας ΑΜΕΑ καθώς και το βασικό ισχύον θεσμικό πλαίσιο, παρουσιάζονται στον Οδηγό: Παράρτημα II για την εξειδίκευση του κριτηρίου αξιολόγησης «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία». <u>Σημείωση:</u> Σε περίπτωση κατά την οποία μία πράξη έχει ήδη συμβασιοποιηθεί και δεν έχει γίνει πρόβλεψη για τα ΑΜΕΑ, εφόσον απαιτείται από τη φύση της πράξης και την κείμενη νομοθεσία, ο	B2

	<p>δυναμικός δικαιούχος με Υπεύθυνη Δήλωση θα δεσμεύεται ότι θα αναλάβει όλες τις δαπάνες προσαρμογής για εξασφάλιση προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ με δικά του έξοδα.</p> <p>Σχετικό Συνημμένο:</p> <ul style="list-style-type: none"> 5. 1b_O.I.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_II_ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ_ΑΜΕΑ_v1_080517 	
2	<p>Ερωτηματολόγιο ελέγχου κρατικών ενισχύσεων έργων πολιτισμού ή σύγχρονου πολιτισμού (εφόσον απαιτείται από τη φύση της πρότασης).</p> <p><u>Σημείωση:</u> Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης είναι μία αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται απευθείας από την Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον συνημμένο Παράρτημα III «Οδηγίες για την αρχική αξιολόγηση του κριτηρίου ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης στην πράξη» δίνονται κατευθύνσεις / οδηγίες ώστε να εξετάζεται εάν η πράξη ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης</p> <p>Επίσης στην ενότητα 8 του παρόντος Οδηγού παρουσιάζεται το υπ'αρ 30738/ΕΥΚΕ 482/14.03.2019 έγγραφο της ΕΥΚΕ σχετικά με διατύπωση γνώμης για την παρούσα πρόσκληση.</p> <p>Σχετικό Συνημμένο:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6. 1c_O.I.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_III_ΚΡΑΤΙΚΕΣ_ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ_v1_080517 7α. Ερωτηματολόγιο ΚΕ έργων Πολιτισμού 7β. Ερωτηματολόγιο ΚΕ έργων Σύγχρονου Πολιτισμού 	B2
3	<p>Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (περιβαλλοντική αδειοδότηση ή απαλλαγή για το σύνολο του προτεινόμενου φυσικού αντικειμένου).</p> <p><u>Σημείωση:</u> αν κατά τη φάση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης προέκυψαν πρόσθετες παρεμβάσεις ή τροποποιήσεις του φυσικού αντικειμένου, αυτές πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη στην οριστική μελέτη.</p>	B2
B.3. Στοιχεία σκοπιμότητας		
1	Απόφαση Δ.Σ. φορέα για την σκοπιμότητα και αναγκαιότητα του έργου.	B3
2	Καταστατικό ή σχετική νομοθεσία, ή σχετικό κανονιστικό πλαίσιο βάσει των οποίων ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης, έχει τη δυνατότητα λειτουργίας και συντήρησης του έργου.	B3

	<p><u>Σημείωση:</u> ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης δηλώνεται στο πεδίο B.25 του ΤΔΠ και ορίζεται με απόφαση του αρμοδίου συλλογικού οργάνου (βλ. δικ. Α 3).</p>	
B.4 Στοιχεία ωριμότητας		
1	<p>Δελτίο Ενεργειών Ωρίμανσης και Υποχρεώσεων Πράξης.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Οι ενέργειες ωρίμανσης δύνανται να είναι η έκδοση αδειών (π.χ. οικοδομική άδεια, τροποποιήσεις περιβαλλοντικών όρων. κλπ), η έκδοση εγκρίσεων (π.χ. από αρχαιολογική υπηρεσία, εγκριτικές αποφάσεις μελετών, κλπ), άλλες προαπαιτούμενες ενέργειες, όπως έκδοση Υπουργικών Αποφάσεων, απόκτηση γης – απαλλοτριώσεις, προγραμματικές συμβάσεις, κλπ. Στις ενέργειες ωρίμανσης περιλαμβάνονται και οι ενέργειες ανάληψης νομικής δέσμευσης με τα επιμέρους στάδια εξέλιξής τους (π.χ. υποβολή τευχών δημοπράτησης, προέλεγχος και έγκριση διακήρυξης από τη ΔΑ, υποβολή σχεδίου σύμβασης, προέλεγχος και έγκριση νομικής δέσμευσης. κλπ).</p> <p>Τα στοιχεία του Δελτίου πρέπει να συμφωνούν με τα αντίστοιχα πεδία ΣΤ. 27-42 του ΤΔΠ.</p> <p>Σχετικό Συνημμένο:</p> <ul style="list-style-type: none"> 8. Ε.ΙΙ.1_1 ΔΕΛΤΙΟ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ_v1_301015 	B4
2	<p>Στοιχεία κυριότητας ή κατοχής του ακινήτου</p> <p>Σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν υποδομές απαιτούνται αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου, ή μακροχρόνια μίσθωση/παραχώρηση ή προσύμφωνο τουλάχιστον για 15 έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης, επί του γηπέδου ή του αγροτεμαχίου στο οποίο πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Σε περίπτωση εκσυγχρονισμού, χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή/και υλοποίησης μικρών βοηθητικών κτισμάτων εντός του οικοπέδου, τουλάχιστον εννιά (9) έτη από την δημοσιοποίηση της πρόσκλησης.</p> <p>Κατά την υποβολή φακέλου συμμετοχής, στα πλαίσια της αίτησης στήριξης, γίνονται δεκτά προσύμφωνα μίσθωσης/παραχώρησης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, ενώ τα συμφωνητικά θα πρέπει να προσκομίζονται πριν την έκδοση της απόφασης ένταξης της πράξης.</p> <p>Επιπλέον, το ακίνητο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο, θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών (προσημείωση υποθήκης ή υποθήκη) και να μην εκκρεμούν διεκδικήσεις τρίτων επ' αυτού (πιστοποιητικό βαρών και μη διεκδικήσεων αντίστοιχα). Το πιστοποιητικό βαρών δύναται να προσκομισθεί έως και πριν την υπογραφή της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, κατά την υποβολή του Τεχνικού Δελτίου Πράξης</p>	B4

	<p>προσκομίζεται Υπεύθυνη Δήλωση του Δικαιούχου που θα δηλώνει το παραπάνω.</p> <p>Κατ' εξαίρεση, στις ακόλουθες περιπτώσεις είναι δυνατή η ύπαρξη εγγεγραμμένων βαρών όταν:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. η πράξη αφορά στην τοποθέτηση εξοπλισμού ή ήπιες ενέργειες που δεν συνδέονται μόνιμα και σταθερά με το ακίνητο, 2. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου που χορηγήθηκε μετά από φυσική καταστροφή, 3. η προσημείωση υποθήκης ή η υποθήκη έχει εγγραφεί σε εξασφάλιση δανείου για την υλοποίηση της πρότασης. 	
3	<p>Βεβαίωση δημάρχου, συνοδευόμενη από σκαρίφημα υπογεγραμμένο από την αρμόδια Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου, που θα βεβαιώνει τους κοινόχρηστους χώρους στους οποίους γίνεται παρέμβαση (μόνο στις περιπτώσεις ανάπλασης οικισμών).</p>	B4
4	<p>Βεβαίωση δικαιούχου για την ύπαρξη δικτύων κοινής ωφελείας και την υποχρέωση ή μη μετακίνησης ή μεταφοράς τους (για τις περιπτώσεις ανάπλασης οικισμών).</p>	B4
5	<p>Πίνακας αποτύπωσης αναγκαίων τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης της πράξης (σύμφωνα με το υπόδειγμα της πρόσκλησης).</p> <p>Σχετικά Συνημμένα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9α. Πίνακας Δ1 ΚΤΙΡΙΑΚΑ • 9β. Πίνακας Δ1 ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ • 9γ. Πίνακας Δ1 ΛΙΜΑΝΙΑ 	B4, B1
6	<p>Υποβάλλονται όλες οι υπάρχουσες μελέτες και οι εγκριτικές αποφάσεις των μελετών όπως αναγράφονται στον πίνακα αποτύπωσης αναγκαίων τεχνικών υποστηρικτικών μελετών και της ωρίμανσης της πράξης.</p>	B4, B1
7	<p>Πίνακας αποτύπωσης αδειών και εγκρίσεων της πράξης και του βαθμού προόδου αυτών (σύμφωνα με το υπόδειγμα της πρόσκλησης).</p> <p>Σχετικά Συνημμένα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10α. Πίνακας Δ2 ΚΤΙΡΙΑΚΑ • 10β. Πίνακας Δ2 ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ • 10γ. Πίνακας Δ2 ΛΙΜΑΝΙΑ 	B4, B1
8	<p>Υποβάλλονται όλες οι άδειες και εγκρίσεις, όπως αναγράφονται στον πίνακα αποτύπωσης αδειών και εγκρίσεων της πράξης και του βαθμού προόδου αυτών.</p>	B4, B1

9	<p>Αγορά / απαλλοτρίωση εδαφικής έκτασης/κτιριακής εγκατάστασης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σε περίπτωση αγοράς / απαλλοτρίωσης εδαφικής έκτασης ή αγοράς κτιριακής εγκατάστασης, εκτίμηση αξίας από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα. • Υπεύθυνες δηλώσεις ιδιοκτητών περί συμφωνίας εξαγοράς εδαφικής έκτασης ή κτιριακής εγκατάστασης (εφόσον υπάρχουν) • Απόφαση τιμής μονάδας αποζημίωσης για την απαλλοτριούμενη έκταση από δικαστήριο (εφόσον υπάρχει) <p><u>Σημείωση:</u> Οι όροι και οι προϋποθέσεις κτήσης ακινήτων περιγράφονται στο άρθρο 16 της με αρ. πρωτ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 ΥΑΕΚΕΔ.</p>	B4, B1
10	<p>Σχέδιο Απόφασης Υλοποίησης Υποέργου με Ίδια Μέσα μόνο στις περιπτώσεις πράξεων που εκτελούνται με ίδια μέσα.</p> <p><u>Σημείωση:</u> Στις περιπτώσεις όπου περιλαμβάνεται υποέργο αρχαιολογικών εργασιών και ερευνών, ο δυνητικός δικαιούχος υποβάλλει συνημμένα στην πρότασή του <u>σχέδιο απόφασης αυτεπιστασίας αρχαιολογίας</u>, με περιεχόμενο αντίστοιχο του τυποποιημένου εντύπου του ΣΔΕ, ιδίως ως προς την ανάλυση του προϋπολογισμού ανά κατηγορία δαπανών (αριθμός προσωπικού ανά ειδικότητα, κατηγορίες προμηθειών/υπηρεσιών κλπ), το χρονοδιάγραμμα ενεργειών και τις διαδικασίες ανάθεσης. Επιπλέον, υποβάλλει σχέδιο Μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του κυρίου/δικαιούχου του έργου και της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπ. Πολιτισμού, εφόσον απαιτείται.</p> <p>Τέλος, στο ΤΔΠ οι Εφορείες Αρχαιοτήτων, οι οποίες υλοποιούν αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες σε τεχνικά έργα τρίτων, θα πρέπει να εμφανίζονται ως δικαιούχοι / εταίροι στην πράξη για το υποέργο αρμοδιότητας τους.</p>	B4, B1
B5. Στοιχεία διαχειριστικής ικανότητας		
1	<p>Υποδείγματα που τεκμηριώνουν τη διοικητική και επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου. Για τη συμπλήρωση των υποδειγμάτων συμβουλευτείτε τον «Οδηγό για την εκτίμηση της διαχειριστικής ικανότητας δυνητικών δικαιούχων ΕΣΠΑ 2014-2020»:</p> <p><u>Σημείωση:</u> Στην περίπτωση υλοποίησης έργου με Προγραμματική Σύμβαση ή Σύμβαση Διαδημοτικής ή Διαβαθμικής Συνεργασίας, ως προς την επάρκεια ελέγχεται και ο προτεινόμενος Φορέας Υλοποίησης.</p> <p>Σχετικό Συνημμένο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 12. 1a1_O.I.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_I_ΟΔΗΓΟΣ_ΔΙΑΧΕΙΡ_ΙΚΑΝΟΤ_ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ_v1_080517 	B5

7. Διαδικασία αξιολόγησης αιτήσεων χρηματοδότησης

Σκοπός της διαδικασίας είναι η διασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στην επιλογή για χρηματοδότηση Πράξεων που συμβάλουν στους αναπτυξιακούς στόχους της Προτεραιότητας 4 του ΕΠΑΛΘ 2014-2020 και στους στόχους του Τοπικού Προγράμματος σύμφωνα με τη μεθοδολογία αξιολόγησης και τα κριτήρια επιλογής πράξεων που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠΑΛΘ 2014-2020.

Η μεθοδολογία αξιολόγησης είναι συγκριτική, γεγονός που σημαίνει ότι η αξιολόγηση όλων των προτάσεων πρέπει να ολοκληρωθεί μετά την καταληκτική ημερομηνία και τα αποτελέσματα να ανακοινωθούν ταυτόχρονα για όλες τις προτάσεις. Από τα κριτήρια τα οποία βαθμολογούνται προκύπτει η συνολική βαθμολογία της κάθε πρότασης, βάσει της οποίας θα καθοριστεί η σειρά κατάταξης των προτάσεων. Οι προτάσεις που επιλέγονται για χρηματοδότηση (μέχρι να εξαντληθεί ο διαθέσιμος προϋπολογισμός της Πρόσκλησης) είναι εκείνες με τις υψηλότερες βαθμολογίες, εφόσον ικανοποιούνται και ενδεχόμενες ελάχιστες προϋποθέσεις έγκρισης που προσδιορίζονται στην πρόσκληση.

Η διαδικασία αξιολόγησης των προς χρηματοδότηση πράξεων διενεργείται σε δύο στάδια:

- **ΣΤΑΔΙΟ Α΄:** Έλεγχος πληρότητας και επιλεξιμότητας πρότασης

Το Στάδιο Α΄ έχει στόχο να διασφαλίσει, τις ελάχιστες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κανονιστικό πλαίσιο και στην πρόσκληση, προκειμένου η πρόταση να προχωρήσει στο Στάδιο Β΄ της αξιολόγησης.

- **ΣΤΑΔΙΟ Β΄:** Αξιολόγηση των προτάσεων ανά ομάδα κριτηρίων

Κατά το Στάδιο Β΄ διενεργείται η αξιολόγηση των προτάσεων σύμφωνα με τα κριτήρια αξιολόγησης τα οποία διακρίνονται σε πέντε βασικές ομάδες:

ΣΤΑΔΙΟ Β1. Πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης (στάθμιση 25%)

ΣΤΑΔΙΟ Β2. Ενσωμάτωση οριζόντιων πολιτικών και τήρηση θεσμικού πλαισίου

ΣΤΑΔΙΟ Β3 Σκοπιμότητα πράξης (στάθμιση 50%)

ΣΤΑΔΙΟ Β4. Ωριμότητα πράξης (στάθμιση 15%)

ΣΤΑΔΙΟ Β5. Διοικητική, Επιχειρησιακή και Χρηματοοικονομική ικανότητα δυνητικού δικαιούχου (στάθμιση 10%)

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από τα αρμόδια στελέχη του ΕΦ με απόφασή του, για τους οποίους διασφαλίζεται, σε κάθε περίπτωση, ότι:

- δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων
- διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρία και τεχνογνωσία για τη διενέργεια της αξιολόγησης

Κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης (συγκριτική), ο ΕΦ δύναται να ζητήσει σε οποιοδήποτε στάδιο της αξιολόγησης την υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων. Τα

στοιχεία αυτά θα πρέπει να προσκομισθούν στον ΕΦ εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την κοινοποίηση του σχετικού εγγράφου στον δυνητικό δικαιούχο.

Σχετικά Συνημμένα:

- 3. Κριτήρια αξιολόγησης πράξεων δημόσιου χαρακτήρα
- 4. Ο.Ι.1_1_ΟΔΗΓΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ_v1_080517

8. Διευκρινήσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στην πράξη

Σύμφωνα με την υπ' αρ. 30738/ΕΥΚΕ 482/14-03-2019 διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων σχετικά με το σχέδιο της παρούσας πρόσκλησης, τα προτεινόμενα έργα δύναται να εξετασθούν στο πλαίσιο του θεσμικού πλαισίου των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε ως έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης είτε ως έργα που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης με βάση το δίκαιο του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πιο συγκεκριμένα:

- **Αλιεία / υδατοκαλλιέργεια**

Όπως προκύπτει από τον ΚΑΝ(ΕΕ) 508/2014 για το ΕΤΘΑ (παρ. 2, άρθρο 8), οι υποβληθείσες προτάσεις που **αφορούν αποκλειστικά σε θέματα αλιείας / υδατοκαλλιέργειας**, και υπάγονται στο άρθρο 42 της της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε. (ΣΛΕΕ), **απαλλάσσονται από τον έλεγχο** για την ύπαρξη ή όχι κρατικής ενίσχυσης. Για τις λοιπές εξετάζεται η τήρηση των κριτηρίων του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ.

- **Κρατικές ενισχύσεις / οικονομική δραστηριότητα.**

Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό **διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων** ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

Ως **επιχείρηση** θεωρούνται όλες οι οντότητες **που ασκούν οικονομική δραστηριότητα** ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρηση εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. **Οικονομική δραστηριότητα αποτελεί κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά.**

Προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια κρατική χρηματοδότηση προς οποιονδήποτε φορέα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα είναι οικονομική ενίσχυση, πρέπει να ισχύουν **σωρευτικά** τα παρακάτω κριτήρια:

- Χορήγηση / μεταφορά **κρατικών πόρων**
- **Επιλεκτική ενίσχυση** προς ορισμένες επιχειρήσεις ή κλάδους παραγωγής
- **Νόθευση** ή απειλής νόθευσης **του ανταγωνισμού** και διατάραξη του ενδοεθνικού εμπορίου

- **Παροχή πλεονεκτήματος**

Αν τα παραπάνω κριτήρια **πληρούνται**, τότε οι υποβληθείσες προτάσεις **ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης** και εξετάζονται σύμφωνα με το πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (KAN(ΕΕ) 651/2014, 1407/2014).

- **Άσκηση δημόσιας εξουσίας**

Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου το Δημόσιο ενεργεί «**ασκώντας δημόσια εξουσία**» ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν «**υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιες αρχές**». Μια οντότητα μπορεί να θεωρηθεί ότι ενεργεί ασκώντας δημόσια εξουσία σε περίπτωση που η **εν λόγω δραστηριότητα εμπίπτει στις ουσιώδεις λειτουργίες του κράτους ή συνδέεται με τις λειτουργίες αυτές λόγω της φύσεως, του αντικειμένου και των κανόνων στους οποίους υπόκειται**.

Σε περίπτωση που οι ανωτέρω προϋποθέσεις πληρούνται, **οι υπηρεσίες που παρέχονται από τους δικαιούχους της πρόσκλησης δεν συνιστούν οικονομική δραστηριότητα και οι φορείς λειτουργίας ή/και κύριοι των έργων δεν ενεργούν ως «επιχείρηση»** (σημείο 17 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

- **Ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς**

Δεδομένης της ιδιαίτερης φύσης τους, ορισμένες δραστηριότητες που σχετίζονται με τον **πολιτισμό, τη διατήρηση της κληρονομιάς και της φύσης** δύνανται να οργανωθούν με **μη εμπορικό τρόπο** και, ως εκ τούτου, **να μην έχουν οικονομικό χαρακτήρα. Η δημόσια χρηματοδότησή τους ενδεχομένως να μην αποτελεί κρατική ενίσχυση**. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η δημόσια χρηματοδότηση δραστηριοτήτων πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς **οι οποίες διατίθενται δωρεάν στο ευρύ κοινό εκπληρώνει έναν απολύτως κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό, του οποίου ο χαρακτήρας είναι μη οικονομικός** (σημείο 34 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

Αντιθέτως, οι δραστηριότητες πολιτισμού ή διαφύλαξης της κληρονομιάς (συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της φύσης) **που χρηματοδοτούνται κατά κύριο λόγο από τις εισφορές των επισκεπτών ή των χρηστών ή μέσω άλλων εμπορικών διευθετήσεων** (για παράδειγμα, εμπορικές εκθέσεις, κινηματογράφοι, εμπορικές μουσικές παραστάσεις και φεστιβάλ) **θα πρέπει να θεωρείται ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα** (σημείο 35 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

- **Παρεμβάσεις τοπικής εμβέλειας (τοπικός χαρακτήρας πράξεων)**

Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έχει κρίνει ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων ένα «**μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών**». Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος **παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη**, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης» (σημείο 196 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης). Στις περιπτώσεις αυτές δεν πληρούνται σωρευτικά τα κριτήρια που προαναφέρθηκαν και **δεν υφίσταται θέμα κρατικών ενισχύσεων**.

Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη κατά τη **εξέταση του τοπικού χαρακτήρα** ενός μέτρου περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τα εξής:

α) η δραστηριότητα του δικαιούχου αφορά την **παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής** εντός ενός κράτους μέλους

β) η δραστηριότητα εκτιμάται ότι είναι **απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη**, καθώς τα αγαθά και οι υπηρεσίες **απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό** άνευ διαφημιστική προβολής

γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς **δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη** που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.

Στο πλαίσιο αυτό αξιολογούνται παράμετροι όπως:

- εάν η επιχείρηση **δραστηριοποιείται σε περιορισμένη περιοχή** εντός του κράτους μέλους **με μικρό πληθυσμό** (εν προκειμένω πρέπει να αποσαφηνίζεται ποιες περιοχές θα καλύπτονται από τις υπό χρηματοδότηση δομές και ποιος είναι ο πληθυσμός τους)
- εάν η δραστηριότητα του δικαιούχου **απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς αποδέκτες – «πελάτες»**, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (πχ γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών / πελατών του προϊόντος / υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη
- τον σκοπό του μέτρου, που **δεν θα πρέπει να είναι η αύξηση των δραστηριοτήτων του δικαιούχου** (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη)
- τυχόν ενδείξεις για **ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη** να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες / προϊόντα
- την **κατάσταση της σχετικής αγοράς** εν γένει (τοπική και όχι διεθνής), τόσο για τον δικαιούχο όσο και για τους ανταγωνιστές του και την **κατάσταση του δικαιούχου** (κύκλος εργασιών, δυναμικότητα υποδομών, μερίδιο αγοράς) ☐ το χαμηλό ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

• **Εξέταση στοιχείων δικαιούχων**

Προκειμένου να **επιβεβαιωθεί η μη κρατική ενίσχυση**, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι **η πρότασή τους δεν αποτελεί οικονομική δραστηριότητα**.

Σε περίπτωση που αποτελεί οικονομική δραστηριότητα πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι η χρηματοδότηση του έργου:

- **δεν δίνει πλεονέκτημα στους δικαιούχους**
- **δεν νοθεύει** ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές.

Εφόσον τα παραπάνω δεν μπορούν να αποδειχθούν τότε πρέπει να εξεταστεί η μικρή επίπτωση στις συναλλαγές (δραστηριότητες με τοπικό αντίκτυπο που δεν επηρεάζουν τις συναλλαγές – βλ. παραπάνω)

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης είναι μία αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται απευθείας από τη ΣΛΕΕ και ερμηνεύεται από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, **στον συνημμένο Οδηγό για κρατικές ενισχύσεις δίνονται κατευθύνσεις / οδηγίες ώστε να εξετάζεται εάν η πράξη ενέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.**

Σχετικά Συνημμένα:

- 6. 1c_O.I.1_1_ΠΑΡΑΡΤ_III_ΚΡΑΤΙΚΕΣ_ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ_v1_080517
- 7α. Ερωτηματολόγιο ΚΕ έργων Πολιτισμού
- 7β. Ερωτηματολόγιο ΚΕ έργων Συγχρονου Πολιτισμού
- 7γ. 11-GBER_2014_culture and heritage conservation_EL
- 7δ. 13-GBER_2014_local infrastructures_EL